

Economics for Better Living

เศรษฐศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดี

บทที่ 4 องค์กรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์

- ระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงมีความสลับซับซ้อน จึงต้องสร้างแบบจำลอง (Model) ทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นเพื่อการศึกษาและเข้าใจการทำงานของระบบเศรษฐกิจ
- การสร้างแบบจำลอง คือ การกำหนดข้อสมมติเพื่อลดความยุ่งยาก สลับซับซ้อน

ประเภทองค์การธุรกิจ

1) ครัวเรือน (Household)

คือ การที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปอยู่ด้วยกัน โดยสมาชิกของครัวเรือนมีความเกี่ยวข้องกันไม่มากก็น้อย

- โดยสายเลือด
- โดยการแต่งงาน
- การหารายได้ร่วมกัน

ดังนั้น ครัวเรือนอาจเป็นครอบครัวเดียวกันหรือไม่เป็นก็ได้

ครัวเรือนเป็นหน่วยย่อยที่สุดในทางเศรษฐศาสตร์

ประเภทองค์การธุรกิจ (ต่อ)

1) ครัวเรือน (Household) (ต่อ)

โดยทั่วไปครัวเรือนแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- (1) ครัวเรือนปกติ
- (2) ครัวเรือนที่เป็นหม้าย
- (3) ครัวเรือนเดี่ยว
- (4) ครัวเรือนที่มีสมาชิก 2 คนขึ้นไปแต่ไม่ได้เกี่ยวข้องกันทางสายเลือด

ประเภทองค์การธุรกิจ (ต่อ)

1) ครัวเรือน (Household) (ต่อ)

ในทางสังคมศาสตร์ ครัวเรือนแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- (1) ครัวเรือนเดี่ยว
- (2) ครัวเรือนขยาย

ในทางเศรษฐศาสตร์มีข้อสมมติว่า ครัวเรือนจะทำการตัดสินใจในลักษณะที่เป็นหน่วยเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยด้านอื่นๆที่ในความเป็นจริงอาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของครัวเรือน เช่น สังคม วัฒนธรรม จิตวิทยา และอื่นๆ

ประเภทองค์กรธุรกิจ (ต่อ)

2) องค์กรธุรกิจ (Firm)

หมายถึง หน่วยธุรกิจที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อเสนอขาย

- องค์กรธุรกิจที่มีการผลิตแบบย่อย คือ มีผู้ตัดสินใจเพียงคนเดียวในการดำเนินธุรกิจ
- องค์กรธุรกิจที่มีการผลิตแบบซับซ้อน คือ มีผู้ตัดสินใจหลายคนในหลายระดับ

ประเภทองค์กรธุรกิจ (ต่อ)

องค์กรธุรกิจในประเทศไทย แบ่งได้ 5 ลักษณะ

- (1) ธุรกิจเจ้าของคนเดียว (sole proprietorship)
- (2) หุ้่นส่วน (partnership)
- (3) บริษัทจำกัด (company limited)
- (4) สหกรณ์ (cooperation)
- (5) รัฐวิสาหกิจ (public cooperation)

ธุรกิจเจ้าของคนเดียว (sole proprietorship)

- เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ควบคุมกิจการ
- หากกิจการได้กำไรหรือขาดทุนเจ้าของจะรับผลกำไร/ขาดทุนไว้เพียงผู้เดียว
- เจ้าของอาจจะหมายรวมถึงครัวเรือนด้วยก็ได้
- มักเป็นกิจการขนาดเล็กและการผลิตไม่ซับซ้อน
- การขยายกิจการมักติดขัดเรื่องเงินทุน
- มีจำนวนมากในประเทศกำลังพัฒนา

หุ้นส่วน (partnership)

มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงทำสัญญากันด้วยวาจา หรือ หนังสือระบุความรับผิดชอบ และภารกิจต่างๆ ของหุ้นส่วน
- 2) ทุนที่นำมาลงนั้นอาจเป็นเงิน สิ่งของ หรือทรัพย์สินอื่นก็ได้ เช่น ความรู้ ความชำนาญในการผลิต
- 3) กระทำกิจการร่วมกัน
- 4) มีความประสงค์จะแบ่งกำไร หรือร่วมเฉลี่ยขาดทุน

หุ้นส่วน (partnership) (ต่อ)

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 แบ่งหุ้นส่วนออกเป็น 2 ชนิด คือ

- 1) หุ้นส่วนสามัญ: หุ้นส่วนที่ประกอบด้วยผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบในหนี้สินทั้งหมดโดยไม่จำกัดจำนวน
- 2) หุ้นส่วนจำกัด: หุ้นส่วนประเภทที่มีหุ้นส่วน 2 จำพวก คือ พวกที่มีความรับผิดชอบจำกัดเพียงในจำนวนเงินที่ลงทุน และพวกที่รับผิดชอบในหนี้สินโดยไม่จำกัดจำนวน

บริษัทจำกัด (company limited)

- กิจการที่สร้างขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้น แต่ละหุ้นมีค่าเท่าๆกัน
- ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินมูลค่าหุ้นที่ตนถืออยู่
- ผู้ถือหุ้นมีสิทธิออกเสียงได้เท่ากับจำนวนหุ้น
- จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมทุนจากผู้ถือหุ้นหลายๆคน
- สามารถระดมทุนได้จนเพียงพอต่อความต้องการของธุรกิจ
- มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย
- เป็นหน่วยธุรกิจที่เล็กล้มได้ยากกว่า 2 แบบแรก การเลิกต้องเป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

บริษัทจำกัด (company limited) (ต่อ)

- บริษัทจำกัด แบ่งได้เป็น บริษัทส่วนบุคคล และบริษัทมหาชน ซึ่งมีข้อแตกต่างกัน ดังนี้

เกณฑ์ความแตกต่าง	บริษัทส่วนบุคคล	บริษัทมหาชน
จำนวนผู้ถือหุ้น	2 คนขึ้นไป แต่ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด	ต้องมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป
การจำหน่ายหุ้น	มิให้จำหน่ายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไป	สามารถขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปผ่านตลาดหลักทรัพย์
สิทธิของผู้ถือหุ้น	จำกัดสิทธิบางประการ	ระบุชัดเจนตามระเบียบของตลาดหลักทรัพย์

สหกรณ์ (cooperation)

- องค์กรที่สมาชิกร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือแก้ปัญหาซึ่งกันและกัน
- สหกรณ์มีระเบียบบริหารของตนเองและทำความตกลงตามความต้องการของสมาชิก
- สมาชิกเลือกตัวแทนมาบริหารสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกเอง
- สหกรณ์ถือเอาการรวมคนสำคัญกว่าการรวมทุน
- สมาชิกมีสิทธิออกเสียงในที่ประชุมได้คนละ 1 เสียงเท่านั้นไม่ว่าจะถือหุ้นเท่าใดก็ตาม
- ผลประโยชน์หลักที่สมาชิกสหกรณ์ได้รับจะอยู่ในรูปของเงินเฉลี่ยคืนตามสัดส่วน

รัฐวิสาหกิจ (public cooperation)

- องค์กรที่รัฐบาลเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นอยู่มากกว่าร้อยละ 50
- มีการดำเนินการแบบธุรกิจ สามารถหากำไรได้
- มีลักษณะพิเศษแบบกึ่งราชการกึ่งเอกชน

รัฐวิสาหกิจ (public cooperation) (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง

- 1) เพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวม
- 2) เพื่อรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- 3) เพื่อผลิตยุทธปัจจัยด้านการทหารและความมั่นคงของชาติ
- 4) เพื่อผลิตสินค้าผูกขาด
- 5) เพื่อผลิตสินค้าจำพวกสาธารณูปโภค
- 6) เพื่อผลิตหรือจัดหาสินค้าที่จะช่วยรักษาราคาให้มีเสถียรภาพ
- 7) เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการที่จะช่วยกระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชน

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1) การบริโภค (Consumption)

หมายถึง การใช้จ่ายของครัวเรือนเพื่อซื้อสินค้าและบริการมาสนองความต้องการและทำให้เกิดความพึงพอใจจากการบริโภค

ครัวเรือนเป็นผู้บริโภคเพื่อจะเลือกซื้อสินค้าภายใต้ข้อจำกัดของรายได้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด

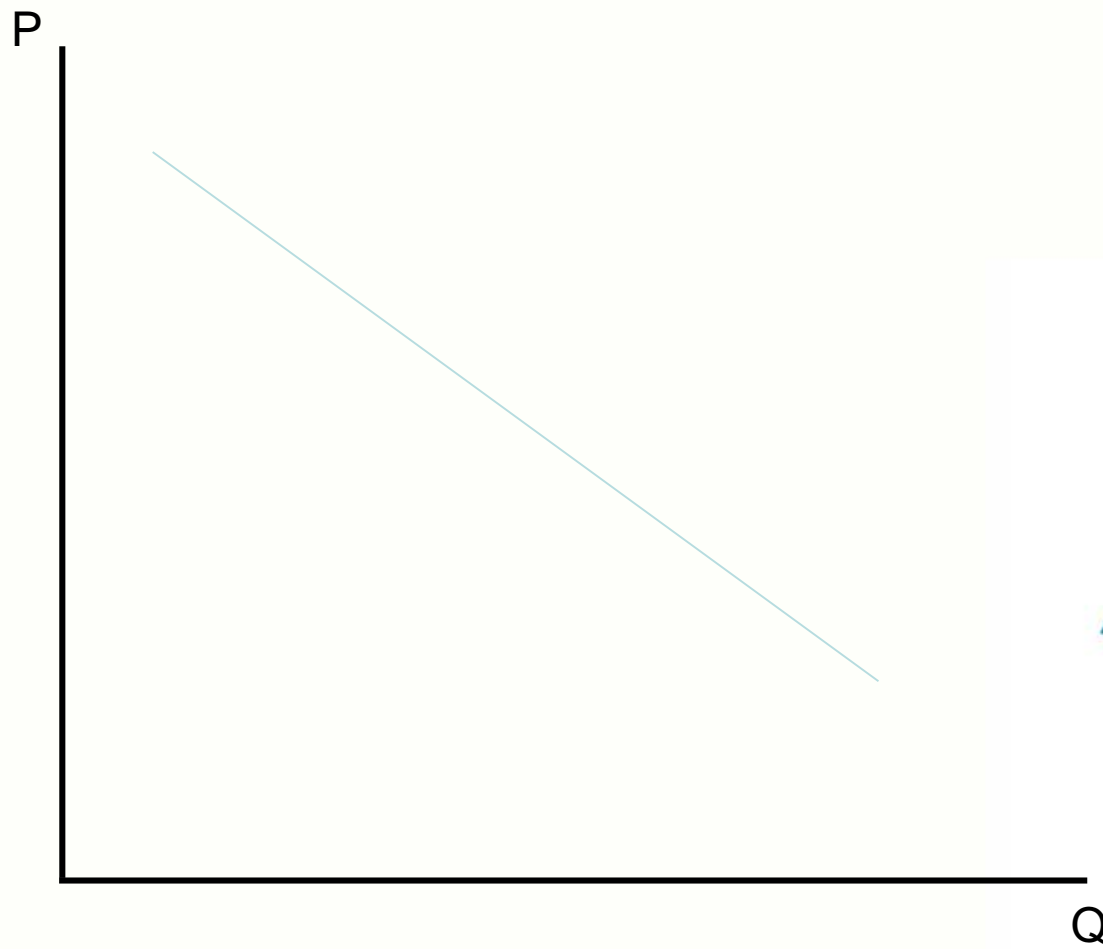

ลักษณะของอุปสงค์

- การบริโภคสินค้าที่ระดับราคาต่างๆ เรียกว่า “อุปสงค์”
- แบบจำลองอย่างง่ายกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ ราคาเท่านั้นที่มีผลต่อการบริโภคสินค้า
- ราคาสินค้าสูงขึ้น ปริมาณความต้องการลดลง
- กราฟอุปสงค์ เส้นอุปสงค์จะลาดลงจากซ้ายไปขวา เป็นเส้นของผู้บริโภค
- มีค่าความชัน (Slope) เป็นลบ

เส้นอุปสงค์

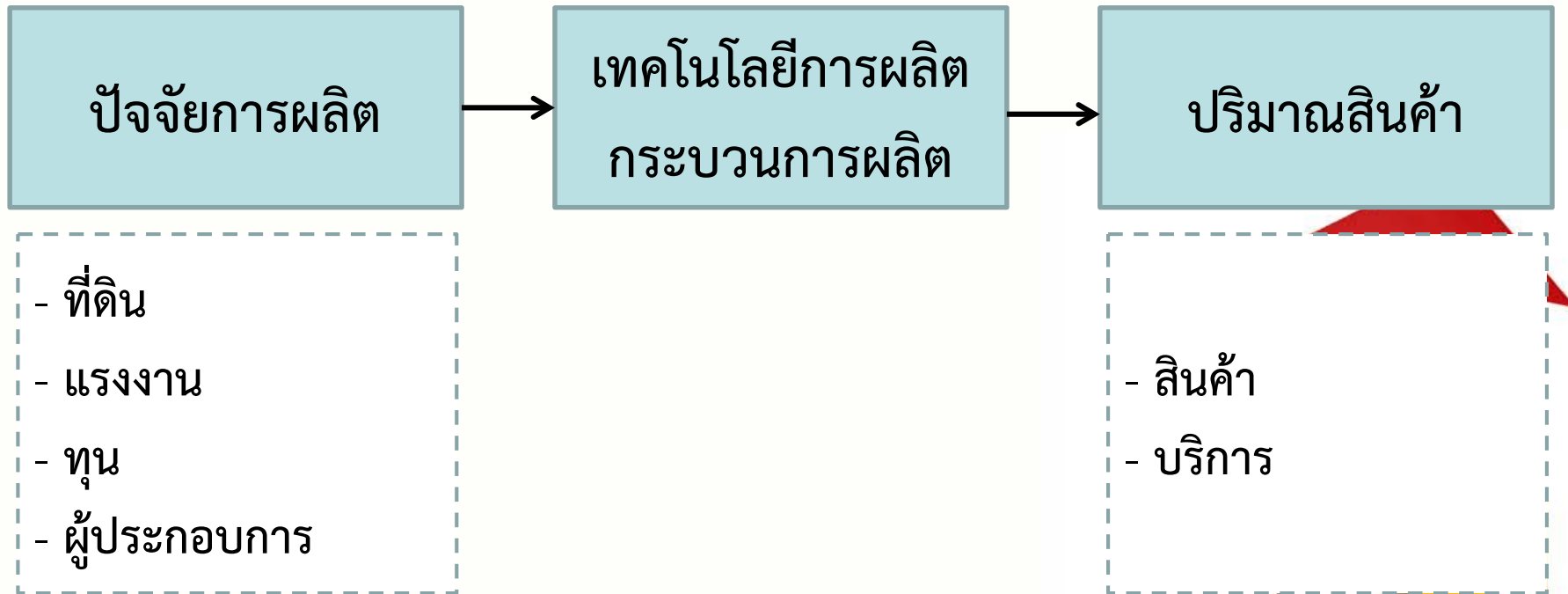
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ (ต่อ)

2) การผลิตและการลงทุน (Production and Investment)

หมายถึง การซื้อปัจจัยการผลิตมาผลิตสินค้าเพื่อขาย ส่วนการลงทุน เป็นการซื้อสินค้าและบริการที่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ในการบริโภค แต่นำมาผลิตสินค้าและบริการอื่นๆเพื่อขาย

กระบวนการผลิตสินค้าและบริการ

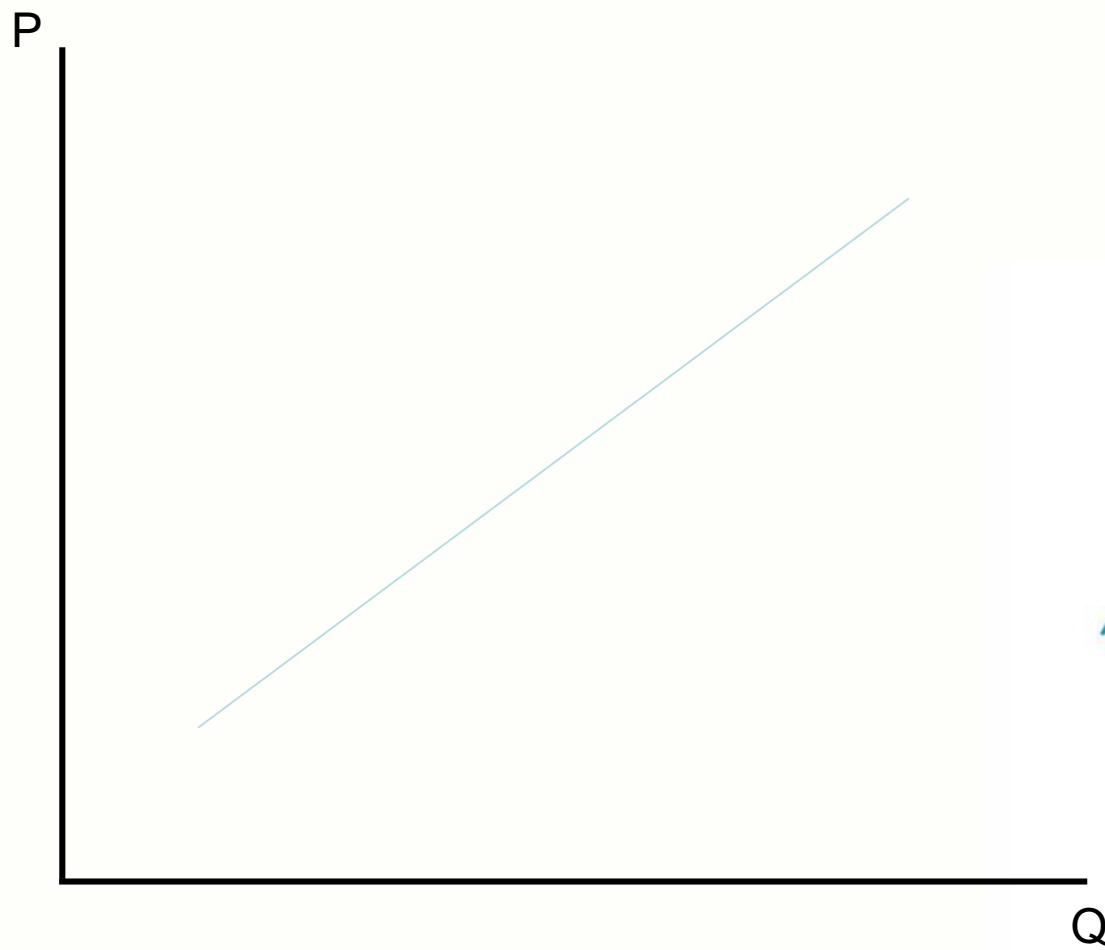

ลักษณะของเส้นอุปทาน

- เศรษฐศาสตร์ศึกษาการเลือกใช้ปัจจัยการผลิต เพื่อผลิตสินค้าและบริการขายในตลาด ภายใต้ข้อจำกัดด้านจำนวนเงินที่ซื้อปัจจัยการผลิต
- เมื่อผลิตสินค้าและบริการแล้ว ผู้ผลิตจะนำไปขายที่ราคาระดับหนึ่ง
- เมื่อราคาสูงขึ้น ผู้ผลิตยินดีเสนอขายสินค้ามากขึ้น
- ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความต้องการเสนอขายสินค้าและระดับราคาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- เส้นอุปทานลาดขึ้นจากขวาไปซ้าย
- ความลาดชันของเส้นอุปทาน (Slope) เป็นบวก

เส้นอุปทาน

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ (ต่อ)

3) การออม (Saving)

รายได้ของผู้บริโภคได้มาจากการขายปัจจัยการผลิต โดย
เมื่อมีรายได้แล้วจะทำการจัดสรรไป เพื่อการบริโภค ส่วนที่
เหลือจะทำการออม

การออม = รายได้ - การบริโภค

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ (ต่อ)

3) การออม (Saving) (ต่อ)

- การออม หมายถึง การเก็บเงินไว้ใช้ในวันข้างหน้าหรือเพื่อเหตุจำเป็น

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ (ต่อ)

4) การแลกเปลี่ยน (Exchange)

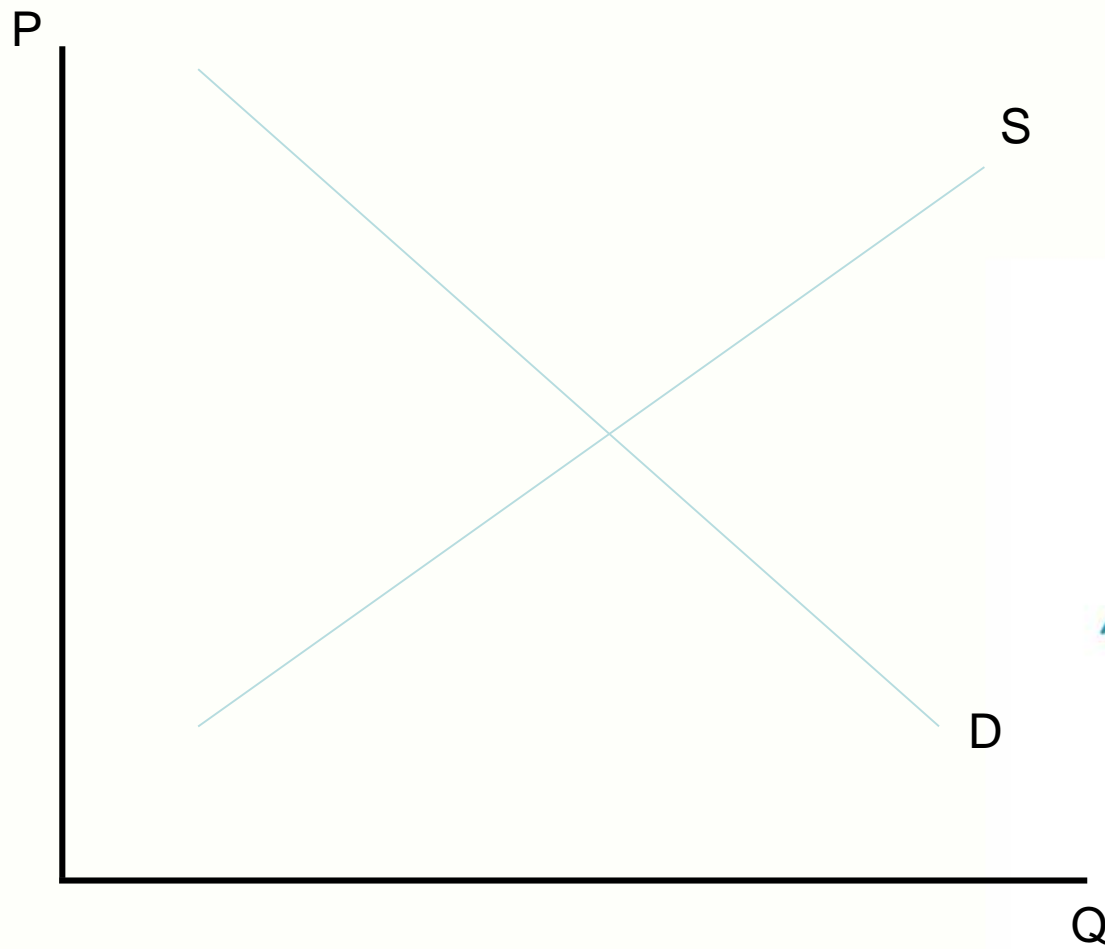
หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค โดย

- ผู้ผลิตเสนอขายสินค้าที่ระดับราคาต่างๆ
- ผู้บริโภคเสนอซื้อสินค้าและบริการที่ระดับราคาต่างๆ

เมื่อราคาถูกใจทั้ง 2 ฝ่ายก็จะมีการแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งราคาที่มีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคเรียกว่า “ราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพ”

ดุลยภาพและการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ (ต่อ)

5) การกระจายรายได้ (Income Distribution)

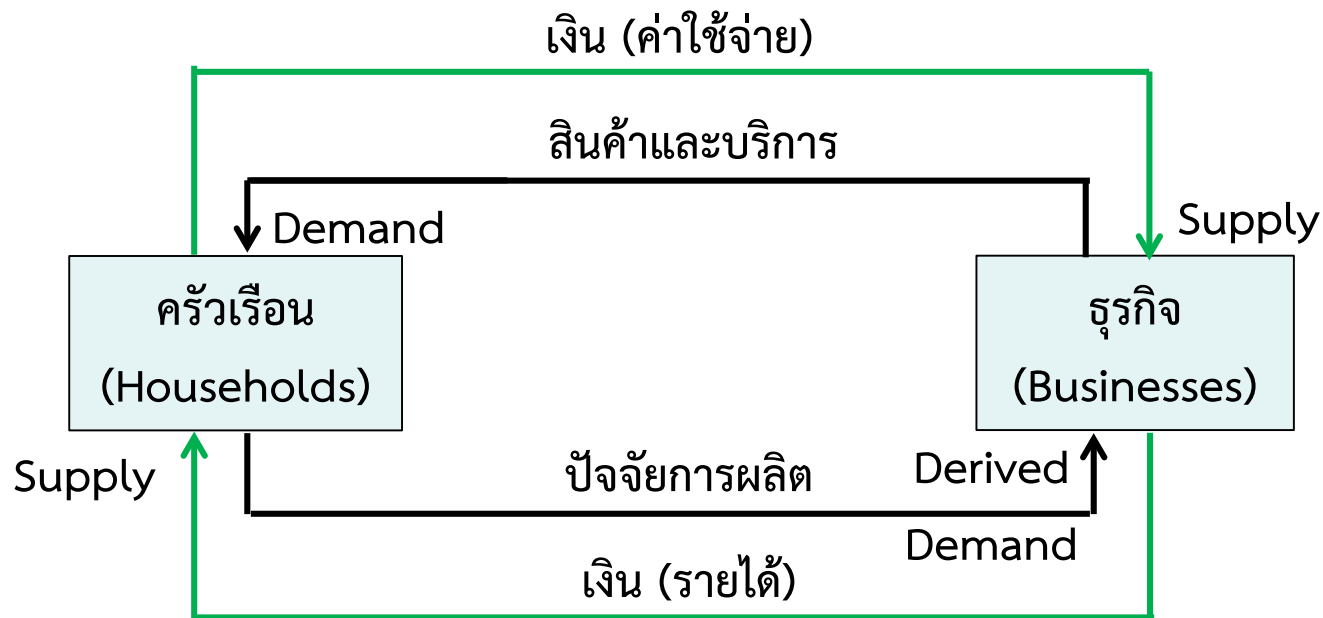
ครัวเรือนจะมีรายได้เท่าใดขึ้นอยู่กับผลตอบแทนปัจจัยการผลิต

- หากการกระจายรายได้กระจุกตัวอยู่ที่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เรียกว่า “การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึง” (Unequal Distribution of Income)
- รายได้เป็นเครื่องชี้วัดสถานะของครัวเรือน ซึ่งแบ่งเป็น รวย ปานกลาง จน

พฤติกรรมและหน้าที่ขององค์กรทางเศรษฐกิจ

1) ระดับครัวเรือนและธุรกิจ

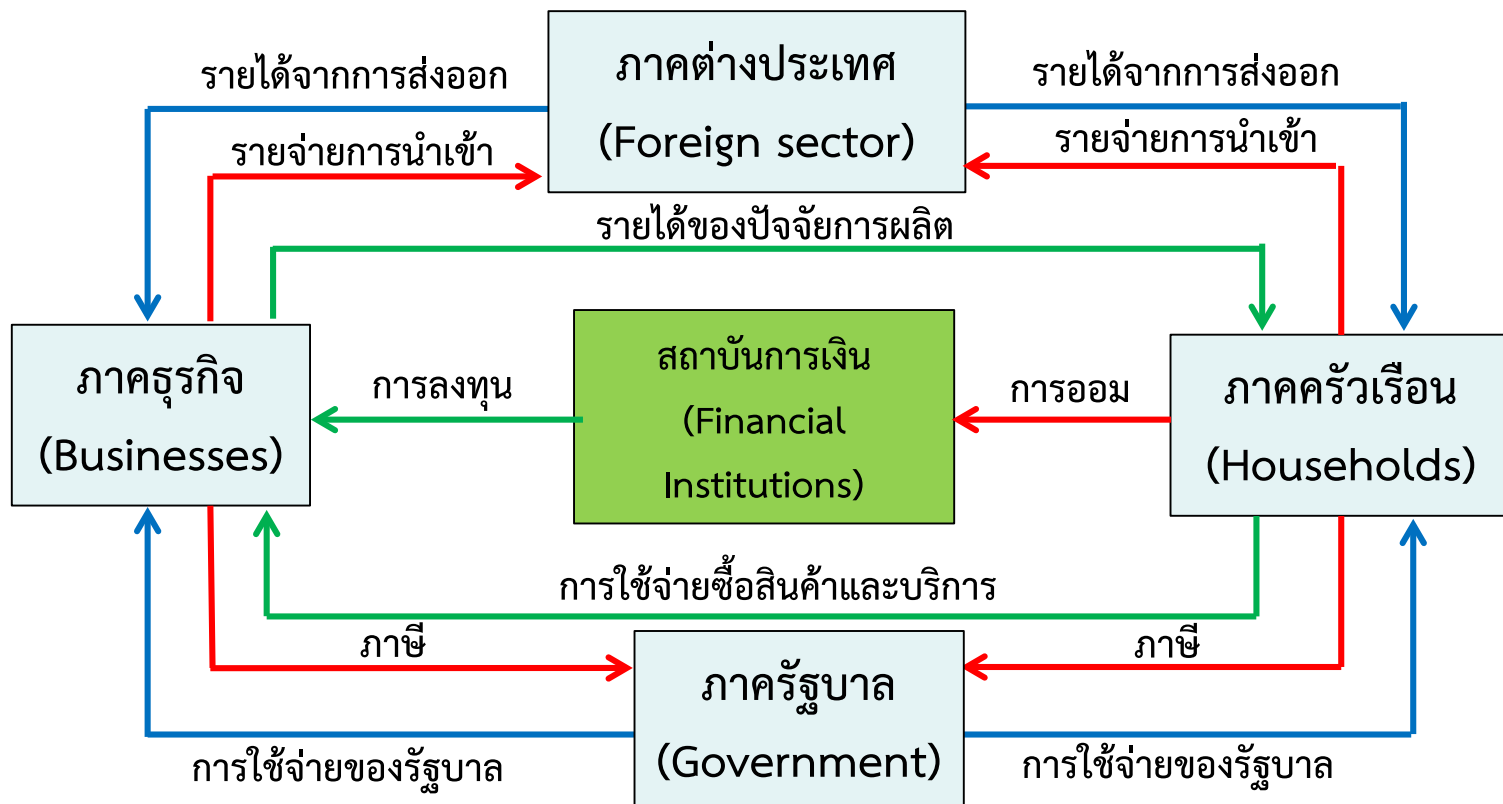

ภาพวงจรเศรษฐกิจเบื้องต้น

พฤติกรรมและหน้าที่ขององค์กรทางเศรษฐกิจ (ต่อ)

2) ระดับประเทศ

ภาพวงจรของเศรษฐกิจระดับประเทศ

ความสำคัญของแต่ละภาคเศรษฐกิจ

1) ภาคครัวเรือน (household sector)

- เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต
- ครัวเรือนขายปัจจัยการผลิตให้แก่ภาคธุรกิจ รัฐบาล และต่างประเทศ ผ่านตลาดต่างๆ (ตลาดแรงงาน ตลาดการเงิน และตลาดผลผลิต)
- ขณะเดียวกันภาคครัวเรือนก็จะเป็นผู้บริโภค โดยนำรายได้จากการขายปัจจัยการผลิตไปซื้อสินค้าและบริการจากภาคอื่นๆ

ความสำคัญของแต่ละภาคเศรษฐกิจ (ต่อ)

2) ภาคธุรกิจ (business sector)

- ทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อปัจจัยการผลิตจากภาคครัวเรือน หรือภาคต่างประเทศ ผ่านตลาดต่างๆ
- เพื่อผลิตสินค้าและบริการ จากนั้นขายสินค้าและบริการเหล่านั้น ให้แก่ภาคครัวเรือน รัฐบาล และส่งออกไปยังต่างประเทศ

ความสำคัญของแต่ละภาคเศรษฐกิจ (ต่อ)

3) ภาครัฐบาล (government sector)

- แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ
- เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- รัฐจึงต้องเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมจากครัวเรือนและธุรกิจเพื่อใช้จ่าย หรือทำการผลิตสินค้าและบริการบางอย่างด้วยตนเองโดยซื้อปัจจัยการผลิตจากภาคครัวเรือน

ความสำคัญของแต่ละภาคเศรษฐกิจ (ต่อ)

4) ภาคต่างประเทศ (foreign sector)

- มีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบัน
- เนื่องจากแต่ละประเทศมีปัจจัยการผลิต และความถนัดเฉพาะด้านที่แตกต่างกัน
- จึงทำการผลิตสินค้าและบริการที่ตนถนัด และนำเข้าปัจจัยการผลิต สินค้าและบริการที่ตนเองไม่ถนัดและมีไม่เพียงพอ

บทบาทของวงจรเศรษฐกิจ

- การเชื่อมโยงการทำงานของภาคเศรษฐกิจต่างๆเข้าด้วยกัน
- หากวงจรมีการรั่วไหล จะทำให้วงจรมีปัญหา
- ส่งผลกระทบต่อองค์กรต่างๆ
- นำไปสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และการชะงักงันของการพัฒนาประเทศ
- รัฐบาลมีหน้าที่ดูแลวงจรเศรษฐกิจให้มีการหมุนเวียนคล่องตัว
- ส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศต่อไป

การวัดระดับการพัฒนาประเทศ

- วัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product) คือ วัดจำนวนสินค้าหรือผลผลิตในวงจรเศรษฐกิจ
- วัดจากรายจ่ายมวลรวมประชาชาติ (Gross National Expenditure)
- วัดจากรายได้ประชาชาติ (National Income)

องค์กรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับการดำเนินชีวิตที่ดี

การดำเนินชีวิตที่ดี คือ

- การรู้ว่ารายได้มีจำกัด และต้องเลือกบริโภคสินค้าและบริการภายใต้ข้อจำกัดของรายได้ ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด
- ต้องมีการออมผ่านภาคการเงิน เพื่อให้ได้ผลตอบแทน เกิดการลงทุนและการผลิต
- การซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศ และผู้ผลิตใช้ปัจจัยการผลิตในประเทศจะทำให้วงจรเศรษฐกิจในประเทศคล่องตัว
- ความเข้าใจแบบจำลองการทำงานของระบบเศรษฐกิจ ช่วยลดปัญหาเศรษฐกิจ
- การแลกเปลี่ยนและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม มีประสิทธิภาพช่วยให้ประชากรทุกภาคส่วนของประเทศมีรายได้ดีขึ้น มีการบริโภคที่เหมาะสม และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

